

11.09.2001. Onze de septiembre

Ken Loach, Claude Lelouch, Danis Tanovic, Sean Penn, Shohei Imamura, Amos Gitai,
 Samira Makhmalbaf, Yusef Chahine, Idrisa Uedraogo, Mira Nair,
 Alejandro González Iñárritu, 2002

Onze minuts, nou segons i un sol pla són les onze propostes d'onze realitzadors
 entorn als fets de l'onze de setembre de 2001

El projecte és una idea dels productors francesos Jacques Perrin (*Nómadas al viento*) i Nicolas Mauvernay, que van proposar a onze realitzadors de diferent nacionalitat i ideologia la realització d'onze curtmetratges sobre els fets de Nova York. Els únics límits que s'establien era que havien de tenir onze minuts i nou segons de durada i un sol pla. La finalitat, mostrar missatges allunyats del patriotisme nordamericà i de la demonització de l'islamisme que des de llavors vénen fent els mitjans de comunicació.

L'antecedent més important d'un film d'aquestes característiques és *Lejos de Vietnam* (1967), en el qual set directors (Jean Luc Godard, Agnes Vardá, Joris Ivens, Alain Resnais o Chris Marker, entre d'altres) van expressar les seves mirades sobre la guerra de Vietnam. Coincideixen en el format i també per la conjuntura geopolítica similar, tot i que en aquell cas el compromís polític fou més clar.

Aquells que no van ser a la televisió

Són onze propostes per a tots aquells que no van sortir per la televisió.

1. Ken Loach (Regne Unit, 1936) es remunta a un altre onze de setembre, el de 1973 a Xile. Un exiliat xilè al Regne Unit recorda que l'atemptat a les torres de Nova York va representar el mateix que l'atac al Palau de la Moneda per als xilens, i retrau la complicitat estadounidense en aquell atemptat.

2. Alejandro González Iñárritu (Mèxic, 1959) mostra la pantalla en negre i un fons d'àudios i oracions indígenes entre les quals insereix flashos de persones caient de les torres. En el darrer fotograma s'escriu «la llum de déu ens il·lumina o ens cega?».

3. Sean Penn (Estats Units, 1960) potser és el més poètic de tots i l'únic director nordamericà. Eludeix el drama de les torres bessones i se centra en un vidu vell que viu sol i per a qui l'atemptat no altera res la seva enyorança i soledat.

4. Claude Lelouch (França, 1937) tanca els ulls i vol escoltar el silenci. Enfosqueix la imatge i només deixa sentir els sorolls, els crits del malson d'aquell dia. Mostra una parella a Nova York que trenca la seva relació el mateix dia onze, cosa significativa, perquè quan es trenca una parella és com si s'acabés el món.

5. Yusef Chahine (Egipte, 1926) introdueix una conversa amb el fantasma d'un soldat nordamericà mort al Liban que reflexiona sobre la política nordamericana.

6. Amos Gitai (Israel, 1950) recorda que a Israel va haver un altre onze de setembre, el d'un atemptat palestí a Tel Aviv. L'aportació d'aquest director israelià és la reflexió sobre el conflicte palestí.

7. Shohei Imamura (Japó, 1926) acudeix a l'expressió onírica amb un guió inspirat en un haikú. Proper a la fàbula, conta la història d'un soldat que torna de la guerra convençut que és una serp muda. Al final diu: «no hi ha guerra santa.»

8. Samira Makhmalbaf (Iran, 1980). La jove directora iraní recorre a la mirada infantil i mostra com una nena petita es veu immersa en el procés de mundialització quan l'ensorrament de dues torres en una ciutat occidental que no coneix té com a conseqüència la destrucció de moltes ciutats a orient.

9. Mira Nair (Índia, 1957). Aquest mateix dia una dona pakistani comença a buscar al seu fill que va sortir de casa i no ha tornat. Es basa en un fet real d'un pakistani inicialment acusat de participar en l'atemptat i que després es va descobrir que havia mort soterrat mentre intentava ajudar les víctimes. Fou enterrat com un heroi.

10. Idrissa Uedraogo (Burkina Faso, 1954) és l'únic que ironitza sobre la realitat i construeix la història d'un nen que ha de treballar per a poder comprar els medicaments de la seva mare malalta i per això no va a l'escola. Però creu veure a Osama al seu poble i somia amb la recompensa de vint-i-cinc milions de dòlars amb els quals podria acabar amb la fam.

11. Danis Tanovic (Bòsnia-Herzegovina). Per a Tanovic hi ha altres dies onze, i com Ken Loach denuncia l'oblit. El seu punt de partida són les matances dutes a terme a Srebrenica l'onze de juliol de 1995 i, des d'aquella data, el dia onze de cada mes les dones de Srebrenica es manifesten pels carrers per recordar els seus marits executats.

Sentit antiamericà

Es va estrenar l'onze de setembre a França i es va distribuir per les sales del país,

però cap distribuïdora es va atrevir a fer-ho als Estats Units, on va ser qualificada d'antiamericana. Aquesta acusació la van negar immediatament els directors, observant que la seva voluntat era de situar els atacs terroristes en un context molt global i centrar l'atenció més enllà dels límits dels Estats Units. Sens dubte, a ningú se li escapa pensar en aquest antiamericanisme, però precisament en les diferents sensibilitats, compromisos i punts de vista, en la igualtat i la llibertat d'expressió, i no en el pensament únic, rau la pretesa globalització.

La pel·lícula es va presentar fora de concurs al Festival de Cinema de Venècia a l'edició del 2002.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Directors: Ken Loach, Claude Lelouch, Danis Tanovic, Sean Penn, Shohei Imamura, Amos Gitai, Samira Majmalbaf, Yusef Chahine, Idrisa Uedraogo, Mira Nair, Alejandro González Iñárritu
Productors: Jacques Perrin, Nicolas Mauvernay
Nacionalitat: França
Any: 2002
Duració: 130 minuts

Filmografia

KEN LOACH (selecció)
2002

Sweet sixteen

2001

The navigators

2000

Bred and roses

1998

My name is Joe

1995

Land and Freedom

1994

Lady Bird, Lady Bird

1993

Raining stones

1990

Hidden Agenda

CLAUDE LELOUCH (selecció)

2002

And Now Ladies and Gentlemen

1996

Hommes «femmes: mode d'emploi»

1986

Un homme et une femme, vingt ans déjà

1981

Les uns les autres

1977

Un autre homme, une autre chance

1966

Un homme et une femme

DANIS TANOVIC

2001

No Man's Land

SEAN PENN:

2001

The Pledge

1995

The Crossing Guard

1991

The Indian Runner

SHOHEI IMAMURA (selecció)

2001

Warm Water Under a Red Bridge

1998

Kanzo sensei

1997

Unagi

1989

Kuroi ame

1983

Narayama bushiko

AMOS GITAI (selecció)

2002

Kedma

2001

Eden

2000

Kippur

1999

Kadosh

1998

Yom Yom

1996

Zihron Devarim

SAMIRA MAKHMALBAF

2000

Le tableau noir

1998

La pomme

YUSEF CHAHINE (selecció)

2001

Silence, on tourne

1999

L'autre

1997

Le destine

1994

L'emigré

1990

Alexandrie encore et toujours

1986

Le sixième jour

1985

Adieu Bonaparte

IDRISSA UEDRAOGO

1997

Kini et Adams

1995

Afrique... Mon Afrique

1993

Obi

1992

Samba Traoré

1990

Tilai

1989

Yaaba

MIRA NAIR (selecció)

2001

Monsoon Wedding

1991

Mississippi Masala

1988

Salaam Bombay

ALEJANDRO CONZÁLEZ IÑÁRRITU

2003

21 Gramos

2001

Powder Keg

2000

Amores perros